

Rolnummers 2719 en 2720
Arrest nr. 52/2004 van 24 maart 2004

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 12bis, § 4, derde lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arresten van 12 juni 2003 in zake respectievelijk M. Haddad en M. Filali tegen het openbaar ministerie, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op 16 juni 2003, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 12bis, § 4, derde lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet voor zover het geen verlenging van de termijn van hoger beroep toestaat wanneer die termijn binnen de gerechtelijke vakantie begint te lopen en ook verstrijkt, terwijl het gemeen recht van de artikelen 50, tweede lid, en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat die termijn van hoger beroep onder dergelijke omstandigheden wordt verlengd tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar ? »

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 2719 en 2720 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- M. Filali en M. Haddad, wonende te 1340 Ottignies-Louvain-la-Neuve, Clos Marie Doudouye 8;

- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 14 januari 2004 :

- zijn verschenen :

. Mr. A. Belamri *loco* Mr. J.-Y. Carlier, advocaten bij de balie te Nijvel, voor M. Filali en M. Haddad;

. Mr. L. Swartenbroux, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en A. Alen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

Op 24 oktober 2001 hebben M. Haddad en M. Filali een nationaliteitsverklaring ingediend op grond van artikel 12bis van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

Op 9 januari 2002 heeft de procureur des Konings een negatief advies uitgebracht met betrekking tot die verklaringen. Bij vonnis van 26 juni 2002 heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel het advies van het parket gegrond verklaard. Van de vonnissen is op 4 juli 2002 aan de betrokkenen kennisgegeven.

De verzoekschriften tot hoger beroep zijn op 27 augustus 2002 ter griffie van het Hof van Beroep te Brussel neergelegd. De discussie heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de hogere beroepen, aangezien artikel 12*bis*, § 4, derde lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit niet bepaalt dat de termijn voor hoger beroep verlengd wordt tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar wanneer die termijn binnen de gerechtelijke vakantie begint te lopen en ook verstrijkt. Op verzoek van de appellanten vraagt het Hof van Beroep te Brussel het Hof of de voormelde bepaling de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet niet schendt in zoverre de artikelen 50, tweede lid, en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek wel in een dergelijke verlenging voorzien.

III. *In rechte*

- A -

Ten gronde

Standpunt van de Ministerraad

A.1.1. De Ministerraad voert in hoofdorde aan dat de categorieën van situaties waartussen een ongelijkheid zou bestaan, niet voldoende vergelijkbaar zijn. De vergelijking die de partijen voor de verwijzende rechter aanvoeren, is niet pertinent wegens de specifieke aard van het Wetboek van de Belgische nationaliteit : dat Wetboek is immers een wetgeving die een aangelegenheid van openbare orde regelt en die in verschillende opzichten afwijkt van het gemeen (burgerlijk en gerechtelijk) recht.

Subsidiair houdt de Ministerraad staande dat de in het geding zijnde bepaling de partijen niet de mogelijkheid ontnemt om in hoger beroep te gaan : zij hoeven slechts waakzaam te zijn.

A.1.2. In zijn memorie van antwoord insisteert de Ministerraad op het verschil tussen de situaties die volgens hem ten onrechte worden vergeleken door de partijen voor de verwijzende rechter. De procedure van verklaring waarin artikel 12*bis* van het Wetboek van de Belgische nationaliteit voorziet, heeft een gemengd karakter, hoofdzakelijk administratief en virtueel gerechtelijk. Daaruit volgt dat diegene die een verklaring aflegt, zich in een situatie bevindt die totaal verschillend is van die van andere rechtzoekenden, en dat zowel wegens de aard van het geschil (verkrijging van de Belgische nationaliteit) als wegens de kenmerken van de procedure en de regels voor de werking van de bevoegde rechtscolleges (procedure die hoofdzakelijk administratief is, korte termijnen zelfs indien de betrokkene de rechtbank vraagt zich uit te spreken over het negatieve advies van de procureur des Konings).

Standpunt van de partijen voor de verwijzende rechter

A.2.1. Volgens de partijen voor de verwijzende rechter blijkt uit de parlementaire voorbereiding met betrekking tot artikel 50 van het Gerechtelijk Wetboek dat het doel van de wetgever tweevoudig was, namelijk, enerzijds, een einde te maken aan de onaangenaamheden die het gevolg zijn van het verstrijken van de termijn voor hoger beroep gedurende de vakantie en, anderzijds, een vertraging in het verloop van alle zaken te vermijden. Te dezen is het naar hun mening moeilijk te begrijpen welk doel zou worden nagestreefd met de niet-verlenging van de termijn voor hoger beroep wegens de gerechtelijke vakantie in het kader van een bepaling als artikel 12*bis*, § 4, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit. Zij gaan immers ervan uit dat het risico van een grote gerechtelijke achterstand heel klein is, en zijn anderzijds van mening dat dit volkomen onevenredig zou zijn, des te meer omdat de personen die betrokken zijn bij een procedure ter verkrijging van de Belgische nationaliteit per definitie buitenlandse onderdanen zijn die gedurende de jaarlijkse schoolvakantie van juli en augustus mogelijk in hun land van herkomst verblijven.

A.2.2. In hun memorie van antwoord voeren de partijen aan dat hun situatie, in tegenstelling tot hetgeen de Ministerraad beweert, vergelijkbaar is met die van de andere rechtzoekenden : de rechtscollèges die belast zijn met het onderzoek van de beroepen zijn immers dezelfde, namelijk de burgerlijke kamers van de rechtbank van eerste aanleg, en de samenstelling van de rechtbank is dezelfde als in eender welke burgerlijke zaak die aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld. Zij voegen eraan toe dat overeenkomstig artikel 8 van de Grondwet het statuut van de Belgische nationaliteit geregeld wordt bij de burgerlijke wet, te dezen het Wetboek van de Belgische nationaliteit. Indien, ten slotte, de wetgever van de geschillen in verband met de nationaliteit een categorie had willen maken die volledig verschilt van die van de andere burgerlijke geschillen, zou hij hebben voorzien in een ander rechtsprekend orgaan, dat anders is samengesteld, zoals hij bijvoorbeeld heeft gedaan inzake de aanvraag tot erkenning van de hoedanigheid van vluchteling, die onder de bevoegdheid van een administratief rechtscollège valt, namelijk de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen.

- B -

B.1.1. Naar luid van het tweede lid van artikel 50 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2001, wordt de termijn voor hoger beroep of verzet waarin de artikelen 1048, 1051 en 1253*quater*, c) en d), van hetzelfde Wetboek voorzien, verlengd tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar indien hij binnen de gerechtelijke vakantie begint te lopen en ook verstrijkt.

B.1.2. Artikel 12*bis*, § 4, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, zoals vervangen bij de wet van 22 december 1998 en gewijzigd bij de wet van 1 maart 2000, waarvan het derde lid het voorwerp vormt van de prejudiciële vraag, bepaalt :

« Binnen vijftien dagen na de ontvangst van het negatieve advies bedoeld in § 3, kan de belanghebbende bij een ter post aangetekende brief aan de ambtenaar van de burgerlijke stand vragen zijn dossier over te zenden aan de rechtbank van eerste aanleg.

De rechtbank van eerste aanleg doet, na de belanghebbende te hebben gehoord of opgeroepen, uitspraak over de gegrondheid van het negatieve advies. De beslissing wordt met redenen omkleed.

De beslissing wordt aan de belanghebbende ter kennis gebracht door toedoen van de procureur des Konings. De belanghebbende en de procureur des Konings kunnen binnen vijftien dagen na de kennisgeving hoger beroep instellen tegen de beslissing, bij een aan het hof van beroep gericht verzoekschrift. »

B.2. De prejudiciële vraag heeft betrekking op het verschil in behandeling dat bestaat tussen de personen die hoger beroep instellen in een procedure van gemeen recht en diegenen die hoger beroep instellen tegen een beslissing die is gewezen op het negatieve advies van de procureur des Konings uitgebracht in het kader van de procedure van nationaliteitsverklaring waarin het voormelde artikel 12*bis* voorziet, in zoverre enkel de eerstgenoemden de

verlenging van de termijn voor hoger beroep – bedoeld in artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek – zouden genieten tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar, wanneer de termijn is ingegaan en verstrijkt tijdens de gerechtelijke vakantie. Het genoemde artikel 50 verwijst immers naar de in artikel 1051 van hetzelfde Wetboek bedoelde termijn voor hoger beroep; doordat het voormelde artikel *12bis* echter bepaalt dat « de belanghebbende en de procureur des Konings [...] binnen vijftien dagen na de kennisgeving [van de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg waarbij uitspraak wordt gedaan over de gegrondheid van het negatieve advies van de procureur des Konings] hoger beroep [kunnen] instellen tegen de beslissing, bij een aan het hof van beroep gericht verzoekschrift », verwijst het niet naar de verlenging van de termijn in het geval waarin die binnen de gerechtelijke vakantie zou ingaan en verstrijken.

B.3.1. Volgens de Ministerraad zou de situatie van rechtsonderhorigen die verwickeld zijn in een procedure van nationaliteitsverklaring, niet vergelijkbaar zijn met die van rechtsonderhorigen die in een gemeenrechtelijke procedure verwickeld zijn, en dat wegens de specifieke aard van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, dat een aangelegenheid van openbare orde regelt volgens een procedure met een gemengd karakter, hoofdzakelijk administratief en « virtueel » gerechtelijk.

B.3.2. Artikel *12bis*, §§ 1 en 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit voorziet in een procedure van administratieve aard waarvoor specifieke regels gelden, die onder meer betrekking hebben op de termijnen binnen welke de nationaliteitsverklaring wordt behandeld. De persoon die onderworpen is aan de regels van die bepalingen, kan niet worden vergeleken met diegene die zich in de loop van een burgerlijk proces moet houden aan de regels van het Gerechtelijk Wetboek.

B.3.3. Artikel *12bis*, § 4, voorziet evenwel, na de administratieve fase, in een gerechtelijke behandeling van een aanvraag die betrekking heeft op een subjectief recht.

In dat stadium zijn de rechtscolleges die belast zijn met de kennisneming van de nationaliteitsverklaring, enerzijds, en van de burgerlijke geschillen van gemeen recht, anderzijds, dezelfde burgerlijke kamers van de rechtbank van eerste aanleg. Wat meer bepaald het begin- en eindpunt van de termijnen voor het aanwenden van rechtsmiddelen betreft, bevinden de personen die betrokken zijn in een procedure van nationaliteitsverklaring en

diegenen die hoger beroep instellen tegen een beslissing die volgens het gemeen recht is geweest, zich in een situatie die voldoende vergelijkbaar is.

B.4. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedures gepaard zou gaan met een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen.

B.5. De procedure van nationaliteitsverklaring is ingesteld bij artikel 12*bis* van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, overeenkomstig artikel 8 van de Grondwet, op grond waarvan het de burgerlijke wet is die de regels vaststelt volgens welke « de staat van Belg wordt verkregen, behouden en verloren ». Het is aan de burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde dat de wetgever het contentieux met betrekking tot de nationaliteitsverklaring heeft toegewezen, rechtscolleges die op dezelfde wijze zijn samengesteld als in eender welke burgerlijke zaak die aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld.

B.6. De wetgever heeft in artikel 12*bis*, § 4, derde lid, waarbij hij een rechtsmiddel invoerde tegen het vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg, geen verwijzing opgenomen naar artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Aangezien artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat voorziet in een verlenging van de termijn voor hoger beroep wanneer die ingaat na het begin van de gerechtelijke vakantie, verantwoord werd door de vrees dat er geen voldoende bekendheid zou zijn nopens de tijdens die periode gedane betekening (*Parl. St.*, Senaat, 1969-1970, nr. 138, p. 2) en aangezien een dergelijke vrees niet minder gegrond lijkt in de gevallen waarin de in het geding zijnde bepaling wordt toegepast dan in diegene waarin het gemeen recht wordt toegepast, leidt die bepaling ertoe op onevenredige wijze de rechten van de verdediging van de partijen te beperken en doorstaat zij de grondwettigheidstoets niet.

B.7. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 12*bis*, § 4, derde lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het niet de verlenging van de termijn voor hoger beroep in verband met de gerechtelijke vakantie toestaat, bedoeld in artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 24 maart 2004.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior